

DOMOVINA

Izhaja dvakrat na teden, in sicer vsak torek in petek. — Dopisi naj se izvolijo pošiljati uredništvu, in sicer frankirano — Rokopisi se ne vračajo — Za inserate se plačuje 2 krono temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 20 v za vsakokrat; za večje inserate in za mnogokratno inseriranje primeren popust. — Naročnina za celo leto 8 kron, za pol leta 4 krona, za četr leta 2 kroni; ista naj se pošilja Upravništvu „Domovine“ v Celju.

Ničvrednost spodnještajarskega nemštva od pristnega Nemca razkrinkana.

Zopet je zavihtel pošten Nемеc svoj bič in čez kosmata ušesa ošvrknil spodnještajarske Nemce. Sodba tege Nemca je tako izvrstna in za nas tako važna, da v slovenskem jeziku podamo našemu občinstvu nekatere jako zanimive odlomke.

Ko bode te čitali, kaj pravi ta Nемеc glede obsodbe slovenskega učitelja Gostinčarja, prepričani smo, da bode te enoglasno vzkliknili: Res je tako! Ne le Gostinčarju se je tako godilo, tudi drugim. Naravnost nedosegljivo popisuje Nемеc Sammler izlet naših nemčurjev na kmete, kakor sledi nižje doli. Nemške deželne in državne politike, katere temeljno načelo je besno sovraštvo in preganjanje Slovencev zlasti uradnikov, ne bi nihče mogel popisati bolj resnično, nego je opisano v sledečih stavkih, zapisanih od pametnega Nemca samega.

O naših posilincev piše nemški časopis „Ring“ v št. 26. 20. t. m. približno sledeče:

V neki omazani nemški gostilni na Grabnu v Celju sede nekega večera nemški bratci in se navdušeno spominjajo svoje razbojniške zmage, katere so dosegli nad Slovani ob izletu čeških dijakov v Celje. „Tu je bilo naše glavno taborišče,“ pravi grbasti možič in napravi hlasten požirek iz kupice svojega — soseda. Brez revolverja nikamor ne grem“, zavrešči druga ponočna pošast in izvleče iz žepa samokres. Kar troje orožij se je isti hip zablížčalo v svitu leščerbe. Zagotavljam vas, zdelo se mi je, da sem v družbi razbojnikov. Groza me je bilo in zapustil sem špelunko.

Na ulici sem srečal uglednega nemškega meščana in govoril sem z njim o zadnjih dogodkih, posebno o ponočnem napadu na slovenskega učitelja Gostinčarja. In čujta, kaj je ta lažnimec rekel. „Seveda je res, da je bil Gostinčar prej od Nemcev napaden in je še le potem streljal in obstrelil Pollantza. Vsi celjski Nemci do zadnjega to dobro vemo. (Ali ste slišali!) Pa vendar pravim da je Gostinčar premalo kazni dobil.“ Ko sem to slišal, zdelo se mi je, kakor da bi bila strela v mene udarila. Kakor en mož so bili isti celjski meščani pri obravnavi pod prisego izpovedali, da Gostinčar ni bil prej napaden! Jaz sam sem bil pri obravnavi navzoč in sem na lastni ušesi slišal. In zdaj pride mož, ki je član iste nemške družbe, in gotovo o vsem tem dobro poučen in pravi, da so bili vsi celjski Nemci ravno o nasprotnem prepričani, kakor so prisegle — nemške priče.

Nasilstvo je nevarno orožje, ki se večkrat obrne proti onemu, kateri to orožje zlorablja. Če se Nemci na Spodnjem Štajarskem sploh hočejo vzdržati, mogli bi se k večjemu na podlagi kulture in izobrazbe, nikakor pa ne s sirovo silo. Naj pripovedujem o nekem izletu, katerega sem napravil z nekaterimi celjskimi uradniki — seveda „Nemci“ — na Metzlico.

Prišli smo čez strmo višino pri Tremerju do sv. Mohorja in se tamkaj ustavili. Moji „nemški“ spremljevalci so po kmetijskih hišah povpraševali po mleku. In kako prisrčno so se znali ti nemški gospodje s slovenskimi kmeticami razgovarjati. „Vi ste vendar ena in ista kri“, mislil sem si, „ako se tako dobro razumete. Če se tu s Slovankami razumete, ali ni potem naravnost blaznost, da doli v tem nesrečnem mestu Celju Slovence tako strašno sovražite!“ Ko sem se tega domislil, prešla me je dobra volja in izlet

vkjub krasnemu vremenu ni ponudil ta dan ne pičice veselja.

Naši nemški rojaki, ki razmer ne poznajo, mislijo, da je na Spodnjem Štajarskem nevarnost za nemštvo. V resnici je pa nasprotno. Na Spodnjem Štajarskem pravih Nemcev sploh ni in se tudi ne bodo mogli vzdržati. Pač je pa nevarnost za Nemce na Srednjem in Gornjem Štajarskem. Vsega tega so pa krivi Nemci sami, ker na Spodnjem Štajarskem Slovence zatirajo in se ti med tem časom v velikem številu naseljujejo po čisto nemških krajih na Srednjem in Gornjem Štajarskem. Največja nesreča za Nemce je pa ponemčujoča uprava, ki v svoji slepoti tira nemškim kričačem na ljubo slovenske uradnike iz Spodnjega Štajarskega v nemške dele dežele in sicer neopravičeno — za kazen. Kako neki je mogoče, da je deželna politika, katero preveva vse skozi nemški duh, tako neizmerno slepa, da Nemcem samim s preganjanjem Slovencev škoduje. To je samo zategadel mogoče, ker dobiva predpise od spodnještajarskih odpadnikov. Če se slovenski uradnik pokaže količkaj narodnega, že kričijo ti kričači: „Proč z njim na Gornje Štajarsko!“ V Gradcu pa imajo za take klice jako tanek posluš in takoj se pošlje dotičnega nesrečneža v prognanstvo. Neštevilno takih uradnikov živi med nami. Pa kako pridejo Nemci do tega, da se jim vsiljujejo taki slovenski uradniki!

Slovan spada k Slovanom in Nемеc k Nemcem. Slovenski uradnik v nemški deželi in ravno tako nemški uradnik v slovenskem kraju je pokvarjen stroj, ki škripa, ker ni namazan z oljem navdušenja in veselja za svoj poklic. Kaj bode n. pr. nemški učitelj dosegel v slovenskem kraju? Nemški učitelj, če dobro slovenski zna, bi slovensko deco mogel k večjemu pouče-

LISTEK.

Žrtve

(Spisala Narinka.)
(Konec.)

Po večerji ste stali zopet pod orehom ter ugibali, kam bi se šli izprehajati. Uberete jo proti trgu, da potem zavijete na stransko pot. Niste šli še dvajset korakov, ko jima pride nasproti Lucijan s svojim prijateljem.

Običajni pozdrav.

„B la sva namenjena pod oreh“, dé Lucian. „Gospici greste na hlad, kaj ne? Saj je bilo dovolj vroče danes.“

Marica je molčala.

„Ako je Vama ljubo, se pa vrnemo pod oreh“, reče Elvira mesto nje.

Šli so nazaj. Elvira sede na klop, Viljem Kuntih, Lucijanov prijatelj, poleg nje. Marica gre v svojo sobo, a takoj izgine Lucijan za njo. Po preteku petih minut se vrneti oba. Elvira se ni brigala za to. Bila je v živahnem pogovoru s Kuntihom. — Marica sede na kraj klopi, Lucijan prisede. Molče sta sedela drug pri drugem, Marica vidno zlovoljna.

Mesec se je skrtil za trenotek za drevje. Sedaj je šele obrnila Elvira pogled na Marico in

Lucijana. Videla je, kako je položil svojo desnico na njeni roki in jo proseče gledal. V tem trenutku ji je bilo vse jasno. Maričino čudno obnašanje, njen molk, Lucijanov današnji mrzli pozdrav.

„Rajši se bom sprehajala tukaj po poti,“ dé hlastno. Naglo vstane ter gre s počasnimi korakom dalje.

„Sami gospica?“ vpraša Kuntih.

„Ne trudite se, gospod Kuntih, pridem skoraj nazaj.“ Dvakrat je premerila kratko pot, ko zasliši nagle stopinje za seboj.

„Oprostite gospica! Jaz odhajam domov,“ se oglasi Kuntih za njo. „A prej mi povejte gospica“, nadaljuje proseče, „kaj je Marici? In Lucijan je tako žalosten. Videl sem solze v njegovih očeh.“

To jo je speklo. Težek kamen ji je legel na srce. Mislila je, da jo zaduši.

„Solze? Čudno, nič ne vem, kaj bi bilo,“ reče povsem mirno, kakor bi ne vedela, kaj govori.

„Ali Vam ni Marica nič povedala, zakaj se tako osorno obnaša proti Lucijanu?“

„Ničesar ne vem“, reče tiho. Žalost nad tem, kar je storila svoji prijateljici z onim pripovedovanjem, jo je hotela prevladati. Ali spametovala se je.

„Lahko noč, gospica!“ reče Kuntih in ji ponuja roko. Ona jo mehanično prime.

„Lahko noč!“

Takoj se je vrnila proti domu. Ko pride pred hišo, ni bilo Marice nikjer, Lucijan je sam sedel na klopi. V polutemi je videla njegov sovražni pogled obrnjen proti sebi. Kakor bi se nič ne zgodilo, sede na drugi konec klopi. V duhu je videla temne oblake, ki so se zbirali nad njeno glavo. Njega se ni bala... zato je prisedla... Kljubovala bi mu do skrajnosti. Bolj, kakor kedaj, je izpregledala njegovo podlost. Le onemoglost nad tem, da se njena srčna želja ni mogla izpolniti sedaj in nikdar več, ker ji je prijateljica prestrigla nit, jo je tlačila k tlom. — O osveta padla si! Vzeli so ti orožje iz rok!

Sedela je nekaj sekund — molče. Z naglo gesto se obrne Lucijan proti njej.

„Ta čin je maščevalni akt od Tvoje strani. S čim si me začrnila pri Marici? Govori!“ Jezo je komaj krotil. Nikdar ni videla Lucijana tako divjega.

„Kaj?! Maščevalni akt? — Ha, ha! Sploh ne vem, kaj misliš s tem“... Razburjenost ji je trepetala po vseh živcih. Črno ji je bilo pred očmi.

„Ne veš! Dobro veš, kaj si učinila! Saj si ravnala po načrtu. Gotovo veš, da jaz Marico ljubim...“

vati, nikakor pa ni sposoben slovensko deco vzgajati, kajti njegov glas mu ne gre iz globine srca in zato tudi ne najde poti v otroška srca." Jako zanimivo je, kako „Ring“ sodi o nemškem ženskem učiteljski v Mariboru. Pravi, da je isto neumnost, nesreča za Nemce, pa ustanovilo se je, ker se je mislilo, da se bode s tem Slovincem lažje kopalo grob. Tudi nemške gimnazije in sploh vse višje šole, ki se na Spodnjem Štajarskem v škodo Nemcev ustanavljajo, ne prinašajo Nemcem nikakoršnih koristi. Naravnost bedasto je potegovati se za spodnještajarske Nemce ter izmetavati denar v pokritje nemških poneverjenj n. pr. v šentlenartski Mravlagovi posojilnici. Ravnotako nespametno je, ako so spodnještajarski nemški časopisi, ko je Št. Ilj v slovenske roke padel, kričali naj dajo Nemci iz Srednjega in Gornjega Štajarskega denar, da se slovenska zemlja pokupi in Št. Ilj zopet ponemči.

„Ring“ ima tu popolnoma prav. Nemška vlada je svoj čas žrtvovala 80 milijonov mark za ponemčenje poljskega Poznana. Denar se je brezsmiselno izmetal, ustanovljale so se nemške naselbine in stavile v popolnoma poljskih krajih nemške šole. Pa kaj je vse to pomagalo? Poljaki na Poznanskem se niso dali ponemčiti in so v gospodarstvenem oziru danes trdnější nego so bili kedaj poprej. To je pred kratkim dnajski časopis „Zeit“ sam naravnost priznal. Ves denar, ki je bil za ponemčenje Slovanov namenjen, je bil tako rekoč v blato vržen. In če Simmler pravi, da tudi spodnještajarskih Slovincov ne bode mogoče ponemčiti z denarjem, ki se iz nemških delov dežele v ta namen semkaj izmetava, ima popolnoma prav.

Zanimivo je za nas dejstvo, da Simmler in mi nismo osamljeni v tem mnenju. Več po slancev nemške ljudske stranke same, piše „Ring“, se je v zasebnem razgovoru že odločno uprlo zoper tako neumno politiko, ki nemške kraje brezsmiselno izsesava. Nemškonacijski poslanec Mosdorfer je storil na zborovanju v Hartbergu dne 12. julija 1903 celo sledeči velezanimivi izrek: „Cela dežela se žrtvuje za Spodnje Štajarsko (z umetnim podpiranjem nemštva namreč!). Tako daleč v prihodnje nikakor ne smemo več zaiti, da bi (mi pravi, pristni) Nemci sami sebe uničevali in postali žrtva take politike.“

Prav umestno konča torej „Ring“ svoja opazovanja o nemški politiki na Spodnjem Štajarskem in naših Nemcih z besedami: „Kogar bogovi hočejo uničiti, tega kaznujejo s slepoto.“

Jan V. Lego, apostelj Slovencev.

Črtica na slavo njegove 70 letnice.

Leta 1884 sem se kot dijak ljubljanskega učiteljskega obrnil pismeno na J. V. Lega v Pragi

„Nikakor ne“, dé navidezno mirno. „A pojdiva izpod oreha, da ne bode kje nepoklicanih poslušalcev.“ Vstala je in zopet šla počasi po poti, po kateri je bila prišla. On je šel za njo.

„Rekel si, da sem se hotela osvetiti. Zakaj neki? Vedi, da se imam vsak dan Bogu zahvaliti, da me je rešil iz Tvojih rok,“ reče Elvira prepričevalno, ko je bil pri njej.

„Zahtevam, da odkrito in dobesedno poveš, kaj si Marici natvezla zoper mene. To zahtevam in ničesar drugega.“ Vstavil se je in stal pred njo, kakor sodnik pred hudodelcem. Negov osorni ton jo je razvnel. Zopet se je v njej oglasila ona upornost, ki jo je vselej obvladala v njegovi prisotnosti.

„Torej poslušaj. Da si tudi Marico premotil, nisem vedela. Kako tudi? Saj mi tega ni nikdar povedala. In svojo ljubezen je zvesto zakrivala. Šele nocoj mi je vse jasno. — Oni dan sve bili v bližnji vasi. Med potjo sve se razgovarjali tudi o Tebi, beseda je dala besedo, in Marica je iz črpala iz mene vse. Lagala se nisem in ne obrekovala, samo resnico je izvedela iz mojih ust.“

„Kaj si imela sploh slabega o meni povedati. To hočem izvedeti.“

Nasmejala se je ironično. Bila je že mirna.

„Dvomim, da se tako malo poznaš, saj menda nisi že pozabil, vsled česa sva se ločila?“

„Vsled Tvoje nestrpnosti. Bila si neznozna. Kako si ravnala z menoj!“

s prošnjo, naj bi blagovolil tudi meni darovati kakšno primerno češko knjigo, da bi se z njeno pomočjo učil bratskega nam češkega jezika.

Kdo popiše mojo radost, ko sem sprejel od njega češki besednjak in še eno češko knjigo ter povrh navdušeno in ljubeznivo njegovo pismo! Z vso vnemo sem se lotil češčine, ki mi je postala drugi mili materin jezik. Čutil sem se ponosnega, da sem smel odslej pismeno občevati z močim čaščenega imena, z največjim prijateljem Slovincov, Janom V. Legom.

Kmalu je najino dopisovanje postalo toli srčno, da mi je Lego poveril nalogo, posredovati med njim in vsemi ljubljanskimi dijaki vseh treh državnih zavodov. Pri meni so se shajali učiteljski, gimnazijalci in realci, da so sprejemali od Lega darovane češke knjige. Lego je bil namreč kot izvrsten poznavalec žalostnih slovenskih razmer do dobra prepričan, da je treba mladino z dobrimi knjigami navdihniti z duhom narodne delavnosti; če se hoče slovenski narod že kedaj izkoptati iz mračnosti nemškutarstva. Blagi mož je v ta namen daroval sam in nabiral pri premožnih Časih knjige za slovenske dijake. Dopolnil nam jih je tekom let ne samo v Ljubljano, temveč tudi v Gorico, Trst, in menda tudi v Celje in Maribor toliko množino, da bi mogel z njimi ustanoviti veliko javno ljudsko knjižnico.

Legova prelepa pisma, polna zlatih nauk, so nam dijakom vzbujala v mladih prsih veselje do resnega dela. „Glasbena Matica“ v Ljubljani še takrat ni imela svojega pevskega zbora. V imenu Legovem smo se združili pevci učiteljski, gimnazijci in realci v velik pevski zbor, do 60 pevcev, ter se ponudili „Glasbeni Matici“ za učence, ki nas je z veseljem sprejela v uk. Naš moški zbor se je še v istem letu s pristopom učiteljskih kandidatov in drugih ljubljanskih gospic pretvoril v mešan zbor. V tem zboru je sodeloval izborni baritonist, dijak M. Hubad, ki je kot poznejši glasbeni vodja Matice povzdignil pevski zbor do umetne dovršenosti ter žel žnjim po ljubljanskem potresu na Dunaju za slovenstvo mnogo slave.

Dušni oče prvega pevskega zbora „Glasbene Matice“ je bil Jan V. Lego.

Mrznja, ki je bila prej ločila gimnazijca od učiteljskega in realca je jela polagoma giniti, bližali smo se drug drugemu v duhu Legovem, ljubezen do učenja češkega jezika nas je združila v spoznanju, da se more slovenski narod le tedaj višje povzpeti, če se združijo vsi stanovi složno v narodno delo. Vzpodbujeni z Legovimi navdušenimi pismi smo kmalu sestavili književni krog, v katerem smo se vadili češke pripovedi prevajati v slovenščino. Iz tega našega književnega kroga je izšlo v poznejšem življenju več pisa-

teljev, ki dandanes več ali manj marljivo delajo na književnem polju slovenskem.

Niste minoli dve leti, že so se učiteljski po navodilu Legovem obrnili na slovensko učiteljsko društvo v Ljubljani s prošnjo, naj se začne izdavat knjižnica za mladino. A kakor je vsak začetek težek, tudi tu ni hotelo iti gladko. Priobčevali so se pač iz češčine prevodi v mladinskem listu „Vrtcu“, a do urejene izdaje knjig za mladino ni prišlo zaradi premnogih ovir, ki so izhajale iz zanemarjenih slovenskih razmer. Še-le nekoliko let pozneje, ko so Legovi učenci stopili v praktično življenje, je „Zveza slovenskih učiteljskih društev“ ustanovila knjižnico za mladino. In kdo je tu prvi priskočil Slovincem na pomoč? Jan V. Lego je dal razpisati po časopisih nagrado za najboljše povesti za mladino ter s tem omogočil težavno izdajo dobrih knjig.

Jan V. Lego je bil učitelj in vzgojitelj slovenskih pisateljev za mladino, on je postal dušni oče knjižnice za mladino in po pisateljih budi „Slovenske knjižnice“, katero izdava Legov učencec, podjetni A. Gabršček v Gorici.

Lego ni vzbujal v slovenski mladini samo zanimanja za bogato češko književnost, on ga je tudi znal netiti in vzdržati na površju slovenske delavnosti. Ko so stopili njegovi učenci dijaki, osobito učiteljski v praktično življenje, je svojo vez žnjimi nadaljeval. Vse njegovo stremljenje in hrepenenje je bilo obrnjeno k nam na jug, da bi povzdignil zaostalo kulturo slovenskega naroda. V ta namen je določil med slovensko učiteljsko češko učiteljske in šolske časopise ter opozarjal na posebno izvrstne članke, ki so se potem v prevodu priobčevali v slovenskem šolskem listu, da se je žnjimi vse slovensko učiteljsko opozorilo na slabe naše razmere. Duh stanovskega druženja je prešinil naše učiteljsko, ki je sledilo navdušeno pozivu najdelavnejših učiteljev in se združilo v „Zvezo slovenskih učiteljskih društev za Kranjsko, Štajarsko, Koroško, Primorsko in Istro“. Prvi občni zbor je Lego pozdravljala navdušeno, ravnotako je odzdravljala njemu učiteljsko brzojavno. Zaradi izrednih Legovih zaslug za slovensko šolstvo ga je „Zveza“ imenovala svojim častnim članom.

Najsrdnejša Legova želja je bila in bode, naj bi slovensko učiteljsko v zvezi z rodoljubi ustanovljalo po vseh šolah za vse ljudi dotične šolske občine javne ljudske knjižnice; kajti le bogata književnost je trda podlaga narodovi izobraženosti, a ta je pravi in edini pogoj narodovemu obstanku. Ta Legova želja pa se še ni uresničila, pri nas še nimamo javnih ljudskih knjižnic v pravem pomenu besede.

Jan V. Lego je po čeških časopisih vzbujal s spretnim peresom med Čehi pozornost na slovenski jug. Spisal je mnogo dobrih člankov o Slovincih ter tem načinom seznanil češki narod

„Vsekakor boljše, nego si zaslužil, lepše kot Ti z menoj. Sedaj si si izvolil Marico za žrtev. Gorje Ti, ako jo misliš tako trapiti, kakor si mene. Osveta pride sama.“

„Ljubim jo resnično.“

„Kakor si mene“, odvrne Elvira zaničljivo. „Povej mi, misliš li jo vzeti v zakon? Sicer prosim Te, je ne napravi nesrečne. Ne zasluži si, saj je značajna in poštena. Žal bi mi bilo da . . .“

„Ona bo moja žena“, reče Lucijan z gotovo vstojjo.

„Dobro! To me veseli. Baša sem se za njo“, pravi ginjeno

„Govoriva dalje o najinem prejšnjem razmerju“, reče on nato. „Nikdar ni bilo prilike, da bi se bila natančno razgovorila o tem. Nikdar Ti nisem še vrgel resnice v oči“, pravi jezno.

„Res je! Še poslovi se nisva, predno sva se ločila za vselej. In nocoj sem tako mirna. Nikdar bi ne bila mogla tako mirno razpravljati o tej zadevi.“

„Rekla si prej, da Te nisem resnično ljubila. Ljubila sem Te, kot nihče na svetu. V Tebi sem videl posebljene svoje ideale. A Ti? Ali moreš imenovati ljubezen to, kar si čutila do mene. Nikdar!“

„Govori resnico“, dé s tresočim glasom Elvira. Začetkom Te nisem ljubila. Le smilil si se mi. Verjela sem Tvoji ljubezni. Ali, ko sem

Te vzljubila, je bilo moje čustvo sveto in čisto, kakor kristal. Kratko je trajala moja sreča. Kmalu sem videla, kako odhaja in me zapuša. Udana sem Ti bila, — imel si mojo ljubezen, — a Ti si jo delil. Zaupati Ti nisem mogla več. Z umazano roko si potegnil čez mojo sveto ljubav in je ranil. . . . Koliko sem tedaj trpela, sam večni Bog ve. Koliko noči sem prečula in plakala za svojo poteptano ljubeznijo. Uničen je bil moje duše plemenitejši del. — Po vsaki nevihti si kazal na solnce, a tisto solnce je zakrivalo laž in hinavstvo.“

„Vse si verjela ljudem, a meni nič. Ako bi bila imela odprte oči, bi bila spoznala na mojem obupu in udanosti, da se ljudje lažejo.“

„Zopet lažeš in se opravičuješ.“

„Kakor pes hodi za svojim gospodarjem, sem lazil za Teboj in se poniževal do skrajnosti. Ti pa si bila slepa za vse.“

„Tebi sem darovala svojo prvo ljubezen, s prvim poljubom si se Ti dotaknil mojih ustnic, a že tedaj si jih oskrnil. . . . Poniževal si se, proseč me ljubezni, poniževala sem se jaz bolj, ker sem bila prisiljena verjeti Tvojim lažem“, reče Elvira trpko.

„Nikdar me nisi smatrala kot sebi enako vrednega. Zato sem moral od Tebe. Umrla je tudi moja ljubezen. Ti si bila njena morilka.“

„In baš tedaj sem Te šele prav ljubila. Prej, ko sem Te prosila, da me zapusti in odidi,

do dobra z našo pomanjkljivo kulturo in s prežalostnim našim političnim položajem. Da se češka javnost dandanes za Slovence toli živo zanima da se je vez med Slovenci in Čehi trdneje oklenila bratske vzajemnosti, je po večini delo našega apostelja Jana V. Lega.

Čajmo, kaj je pisal češki list „Posel z Budče“ pred 10 leti ob 60 letnici Legovi. Spis je sestavila češka spisateljica Filomena Kramatová, v slovenskem prevodu ga je izpod peresa učitelja Tomana takrat priobčil „Učiteljski Tovariš“. Spis se glasi:

„Lužički Srbi imajo vernega prijatelja v Adolfu Černem; s poljsko literaturo nas seznanja Edvard Jelinek, a apostelj Slovencev je Jan V. Lego.

Jako vzvišena naloga, biti prijatelj tem, kateri so revnej. Kolike zasluge ima oni, kdor si je zraven svojega poklica določil duševno in gmotno podpirati mali bratski narod, kateri poln hrepenenja in nadeje do lepše bodočnosti hiti dalje in dalje, hrabro premagajoč zlo krutih neviht!

Tak izkušen bojevnik za slovansko reč je Lego. Širšim češkim krogom še ni zadostno znan vpliv njegov v prosep Slovencev obče in češko-slovenske vzajemnosti, čemur je vzrok skromnost, katera prešinja vsa njegova dela. A ni čuda, kdor si je izvolil tako velik, idejalen in zlahten cilj svojemu delovanju ter tako neutrudljivo za njim hiti, ta ne zahteva časti in slave, ne pričakuje plačila niti glasne zahvale, njemu zadostuje lastna zavest, vestno in pošteno izvrševanje dela. Glej, tako skromna je slika značaja Legovega. Prideni jo, laskavi bralec, k njegovemu obrazu, k očem, v katerih se sveti navdušenje za vse slovensko in imaš pred sabo pristnega rodoljuba, Čeha in Slovana.

V septembru lanske jeseni dopolnil je Lego 60. leto. On sicer ni učitelj, a učiteljska kri se pretaka po njem, ker oče njegov je bil učitelj; a globoka in prava ljubezen do slovenskega jezika in hrepenenje koristiti vsemu narodu, naredila je iz njega učitelja prostovoljca v pravem pomenu besede. Ko se je namreč ustanovila v Pragi „Maškova škola slovanskyh jazyku“, ji je bil Lego tudi ustanovitelj in eden prvih učiteljev, poučuje v nji nekoliko let prostovoljno, brez vsake denarne nagrade slovenski in srbsko-hrvatski jezik.

Kako pa zna tudi učiti! Kako zna privezati od dnevnega dela utrujene poslušalce! Kako razume misli razvneti, navdušiti, ter zanimanje vzbuditi, razklada je slovnične suhoparnosti tako prosto in vendar zanimivo: njegova metoda. Kako milo zbirališče so nam bile one učne ure slovenskega jezika! To ni bil trud, temveč le osveženje duha. (Dalje prihodnjič.)

Celjske in štajarske novice.

(„Dijaška kuhinja v Celju“) ima svoj redni letni občni zbor v soboto, 10. oktobra 1903, ob pol 6. uri zvečer v sejni dvorani celjske posojilnice „Narodni dom“ s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo predsednika. 2. Poročilo blagajnika. 3. Odobritev letnih računov. 4. Volitev novega odbora in računskih pregledovalcev, 5. Razni predlogi.

(**Ruski kružok.**) Z mesecem oktobrom se prične zopet pouk ruskega jezika in sicer za višji oddelek ob ponedeljkih od pol devete ure zvečer (2. knjiga Volperjeva); za nižji oddelek ob sredo od pol devete ure naprej (1. knjiga Volperjeva). Pogoj sprejema v višji oddelek je znanje pisanja in čitanja cirilice. Pouk se bode vršil v mali dvorani „Narodnega doma“. Prva ura za višji oddelek je v ponedeljek, dne 5. vinotoka t. l., za nižji oddelek v sredo dne 7. vinotoka t. l.

(**Premeščeni so**) davčni praktikantje: Franc Gala iz Brežic v Celje, Anton Cvahte iz Konjic v Celje in Josip Čepin iz Celja v Konjice.

(**Okrajnim glavarjem v Konjicah**) je imenovan dosedanji komisar pri mariborskem okrajnem glavarstvu, baron Müller-Hörnstein.

(**Zopet dva slovenska uradnika poslana v prognanstvo.**) Nečuden slučaj preganjanja slovenskih uradnikov se je zopet dogodil. Davčnega praktikanta J. Žužo je vlada kar nena doma premestila v Murek, a v Celje pride na njegovo mesto trd Nemec. Zgodilo se je to, ker se je gosp. Žužo sumničilo, da ne bode postal nemčur kakor avstrijska vlada zahteva. Isto se je zgodilo tudi gosp. Zvonimiru Dobravcu, davčnemu pristavu, ki je premeščen iz Kozjega v Mürzzuschlag. Po Srednjem in Gornjem Štajarskem, v Gleisdorfu, v Ljubnem, v Murau, v Gradcu, povsod najdeš kakega nesrečnega slovenskega prognanca-uradnika, zlasti pri davčnih uradih, semkaj se pa pošiljajo danzadnevom besni Nemci. Popolnoma, kakor izvajamo v drugem delu našega današnjega uvodnega članka. Te razmere kričijo res že do nebes in zdi se nam, da bode treba proti naši germanizujoči vladi res drugih argumentov nego prošnje in ugovori. Tako ne more in ne sme iti dalje! Poslanci, ali vas je še kje kaj!

(**Nemškutarjenje pri c. kr. okrajnem sodišču v Celju.**) Sicer je že tako in tako vsakemu znano, da so celjski c. kr. uradi pravo leglo vse celjske nemškutarije, ali človek bi še mislil, da ni tako hudo, kakor se vpije. Toda če se vidi, kako ti možički res strupeno sovražijo vse, kar je slovenskega, potem pač ne bo nihče več zmajeval z glavo, ako se mu reče, da je

n. pr. c. kr. okrajno sodišče v Celju tak privilegiran sedež slavne nemškutarije. Dobila je neka stranka, za katero ve zadnji pisarček pri c. kr. sodišču, da je slovenska, pismo od c. kr. sodišča, a vzlic temu je bil naslov nemški in priljepljeno potrdilo tudi nemško. Stranka je seveda pismo vrnila. Nato prinese sluga povabilo, seveda slovensko, s podpisom uradnika, ki je Slovenec, ali to ni zopet motilo onega zagrizenca, ki je pisal potrdilo, da je pisal na nemško tiskovino v nemškem jeziku. Stranka seveda ni hotela sprejema potrditi, kar je pa gospoda nemčurskega slugo c. kr. sodišča tako razjezilo, da je iztrgal stranki nepotrieno potrdilo iz rok in jo po par naduto-osornih besedah odkuril, pustivši povabilo na mizi. Tu se vidi, kdo ima pri našem okrajnem sodišču veliko besedo — gospodje pisarčki in uradni slugi, kajti le-ti so v prvi vrsti oni, ki s svojo zagrizenostjo izzivljajo slovenske stranke. In kaj ni to izzivanje, da, naravnost norčevanje s slovensko stranko, kateri se vsiljujejo nemške tiskovine, katere je 24 ur prej vrnila zato, ker ji po državnih zakonih pristojna pravica, da c. kr. sodišče občuje žnjo v slovenskem jeziku. Da, to je izzivanje, to je navadna hudobnost najnižjih uslužbencev c. kr. sodišča, ki bi moralo skrbeti, da ne bi uslužbenci c. kr. pravice, isti sveti pravici bili s pestjo v obraz! Toda kaj hočemo — v Celju smo! Slavno c. kr. državno pravništvo, konfisciraj nas!

(**Slovenskim občinam in okrajnim odborom.**) V zmislu odloka c. kr. finanč. ministrstva z dne 30. decembra 1891, št. 45.837 dolžne so c. kr. davkarije pri dopisovanju z občinami se posluževati istega jezika, kateri je v občini uradni jezik. Kljub temu odloku dopisujejo pa c. kr. davkarije v Celju, Laškem, Rogatcu, Slov. Bistrici v Mariboru, Kozjem, Brežicah itd. z vsemi občinami popolnoma v nemškem jeziku. Z malimi izjemami stori isto tako c. kr. davkarija v Šmarju. Občine in okraj. odbore opozarjamo še enkrat na zgorajšnji odlok c. kr. finanč. ministrstva s prošnjo, da odločno v smislu zgorajšnjega odloka zahtevajo od c. kr. davkarij dopisovanje v slov. jeziku.

(**Na naslov c. kr. uradov v Celju**) Slovenski stranki se je poslal od slav. davčnega urada akt. Ker pa nam ni treba po zakonih nemških aktov sprejemati, zato se je isti takoj vrnil s sledečo opombo ter prošnjo: Slavno c. kr. okrajno glavarstvo (davčni oddelek) v Celju. Ker sem nevesč nemškega jezika, si usojam priloženi akt takoj vrniti s prošnjo, da se mi isti v slovenščini dostavi blagovoli. Če pa bi se moji želji oziroma prošnji ne hotelo ustreči, sem primoran celo zadevo višji inštanci predložiti. Škandalozno je, kaj naši uradi počenjajo. Ker smo mi na deželi preobloženi z vsakovrstnimi posli ter nismo vam germanskim gospodom na razpolago, da bi mi vaše akte predstavljali ter vas mi stem pod-

— si Ti moledoval ljubavi, — pozneje sem se jaz ponižala. Bilo je prepozno, da bi se je mogla otresti kakor nadležnega tovariša. Vedno me oblije rdečica, ko mi stopi pred dušo cela vrsta poniževanj, ki sem jih vžila pri Tebi. Še zdaj ječi moja duša pod tisto težo. Tega ne pozabim.“

„Nikdar se nisi tako ponižala, kakor sem se jaz...“

„Ne prideva do rezultata“, mu Elvira prestriže besedo. Kar je bilo, se ne da popraviti in razbliniti v prazno peno. Strogo sem zahtevala od Tebe to, kar sem Ti darovala, a Ti mi nisi mogel tega dati — čiste, svete ljubezni. Tako sva pri kraju,“ reče odločno. „Toliko naj še rečem, da mi je srčno žal Marice, da sem ji vzela vero v Tebe, da sem ji nehote poteptala srečo. Pa ni še prepozno, — vse prekličem, kar sem rekla, dasi resnico. Ko bi bila prej vedela, da Te ona ljubi, nikdar bi ne bila omenila kaj slabega o Tebi; ljubečim ljudem ni, da bi jim kaj svetoval, — sami morajo priti do zpoznanja.“

Mesec je v vsej svoji srebrnobeli luči gledal na oba. Bilo je svetlo, da so se razločevali posamezni listi na drevju. — Po kratkem molku reče Elvira zopet:

„Torej odpusti, prosim Te, da sem segla v vajino srečo.“ Glas se ji je tresel. „Nehote sem prizadela Marici globoko rano in Tebe razjezila. Pri Marici bodem skušala popraviti, kolikor bode mogoče.“

„Teško bodeš kaj opravila“, se oglasi Lucijan grajajoče. „Meni pa ne vzameš vere s svojimi mehкими in nedolžnimi besedami, da se nisi hotela osvetiti nad menoj. Predobro poznam tvoj burni temperament.“

„Sovražila sem Te, in sovražim Te še, A zakaj? Ne za to, ker nimam več Tvoje ljubezni — Bog mi je priča, da ne žalujem za njo — ampak le zato, ker si uničil v meni ideale, ki so me osrečevali, ker si neusmiljeno zatrl v meni vsako plemenito mišljenje ter me oropal zaupanja v ljudi in cel svet. To izgubo sem hotela osvetiti“, reče ognjevit. „Ta maščevalna misel me je večkrat navdajala. Ali moj načrt ni bil takšen, kakoršnega mi očitaš. Osveta bi bila le Tebe zadela, a ne drugo, nedolžno žrtev.“

Lucijan ni nič rekel nato. Obrnila sta se in šla počasi nazaj.

„Idiva. Pozno je že. Lahko noč!“ dé Elvira. „Lahko noč“, odgovori, Lucijan mrzlo in odide.

Elvira stopi v sobo. Žaluzije so bile samo na pol zaprte. Prosojna mesečna svetloba je silila skozi nezastarta stekla. Notri je bilo svetlo. Tiho stopi k Maričini postelji in dé mehko: „Marica odpusti.“

„Pusti me!“ se obregne Marica.

„Torej me nočeš poslušati?“ reče bolestno.

„Pusti me. Idi k počitku. Dovolj dolgo sta se sprehajala zunaj.“

Čutila je, da Marica ne more lepše ravnati vsled nesreče, ki jo je doletela, ali pričakovala je vendar, da si bode dala kaj dopovedati. Njena osornost jo je še bolj potrla. Tiho je odšla od Maričine postelje in se razpravila. Solze so ji vrele z oči. Legla je in tiho plakala. Dolgo ni zaspala. Še pozno je slišala od Maričine postelje semkaj pritajeno zdihovanje. Dve strti srci ste nemo ječali pod brezsrčnostjo tega Lucijana. Bog ve koliko žrtev je že prej in koliko jih bo še zahtevala njegova pohlepnost po zabavi?

O ženska! — suženj moške vihravosti, kedaj se vzdigneš izpod tega jarma! Kedaj ti zasije zlata svobode?

Vzdigni se k prostosti, vzdigni se k solncu!

Elvira ni mislila več nase, le Marica se ji je smilila. Videla je, da bode vsaka beseda zastoj. Marica ne bode hotela nič slišati o njem. In prav bi bilo — saj je bila prepričana, da je iskal tudi pri njej le kratkočasje. Vendar je globoka žalost prevladala njeno srce, radi tega, kar je nocoj doživela — in sama zakrivila.

Takoj je sklenila, že jutri odpotovati. Po dolgem razmišljevanju je to misel opustila radi Lucijana. Njen odhod bi potrdil njegovo sumničenje, da je snovala osveto. Usoda se je sama maščevala.

Vsa zmučena je zaspala proti jutru.

pirali pa tudi vaša plačana dela opravljali, zato vas zadnjikrat opominjamo da pošljete nam slovenskim davkoplačevalcem slovenske akte ter nam prihranite stroške, katere zakrivite vi germanski gospodje. Vaša vsenemška mnenja pustite zunaj urada ter premislite, da imate s slovenskimi davkoplačevalci opraviti. Ako se enaki slučajji ponové, bomo drugače z vami postopali, a ne prosili za slovensko uradovanje. Nam še enkrat v nemškem jeziku poslani akte pošljemo direktno na c. kr. ministrstvo notranjih del ter smo prepričani, da nam isto vse pravo ukrene Merodajne gg faktorje, poslance ter slavno uredništvo „Domovine“ pa uljudno prosimo, da nam v tej zadevi pomagajo do naših pravic. Saj smo še v Avstriji. Dajte nam slovenske uradnike! Zakaj plačujemo davek? Slavno občinstvo pa prosimo, da se vsak akt v nemškem jeziku s pritožbo takoj vrne. Skrajni čas je, da se mi kmetje postavimo enkrat na to stališče ter pobrigamo v tej zadevi. Skupno pojdemo na delo ter v boj v prid našem materinemu jeziku ter zahtevajmo naših pravic od najnižje do najvišje instance. Gg narodni voditelji ter poslanci med preprosto ljudstvo! Zdramimo se enkrat ter skupno neustrašljivo zahtevajmo naše državljanske pravice, pokažimo našemu političnemu sovrhu, da živimo na lastni zemlji. Torej z združenimi močmi na delo! Ne udajmo se! V slogi je moč!

Več slovenskih kmetov.

(Naši Nemci in resnica.) Če se mački na rep stopi, tedaj se oglasi. Tako so se tudi naši posilincevi oglašili, ker jih je pristni Nemeč Simmler svetu pokazal takšne, kakoršni so v resnici. Nam je to jako dobro pojmljivo, da kakega odpadnika, ki se leta in leta prilizuje Nemcem, hudo zaboli, ako ga pravi Nemci od bacnejo. Toda to je bila zmiraj usoda neznačajnežev, odpadnikov. Zvesti svoji maščevalnosti se togotijo celjski nemčki v svoji nemški „vahti“, ker je „Ring“ kakor naš uvodni članek poroča, prav pravilno povedal, da na Spodnjem Štajarskem ni narodnih Nemcev, ampak da so to politični Nemci ali slovenski povedano, nemčurji. Toda kar je res, je res. Mi ne odstopimo od tega spoznanja, do katerega so pravi Nemci sami prišli, niti za las. Nemci nimajo na Spodnjem Štajarskem nič iskati, tu smo mi doma. Političnih Nemcev ali nemčurjev pa kot narodnost seveda ne moremo priznavati.

(Poneverjenje pri celjskem mestnem uradu?) Celjski Nemci imajo poseben talent, da takoj izvohajo, če se pri kakem slovenskem društvu ali zavodu poneveri kak krajcarček. Mi pa kot odgovor na vse take slučaje predlagamo na naslov državnega pravništva prošnjo za pojasnilo, ali je slavnostnemu kaj znano o poneverjenju pri celjskem mestnem uradu. Ali mu je znano, da je nemški mestni ekonom Drganc pred kratkim bil že takorekoč iz službe odpuščen, ker se baje računni niso hoteli vjemati? Slovenske davkoplačevalce bi razjasnitev tega slučaja ne le zanimala, oni so naravnost opravičeni in samim sebi dolžni energično zahtevati v tej zadevi pojasnila.

(Letošnji vojaški novinci) so pozvani na 12. oktobra v vojaško službo.

(Jagodo) s cvetom in zrelim sadom nam je poslal neki naš naročnik. V tem času je to že jako redka prikazen v prirodi.

(Dobrni) Dne 18. oktobra bode na Dobrni velik ljudski shod. Že danes nanj opozarjamo. Na Dobrni je zelo potrebno, da Slovenci s sijajnim nastopom dokažejo, da tamkaj so in ostanejo oni gospodarji!

(Ljudski shod v Velenju.) Ne pozabite na veliki ljudski shod, ki se bode vršil dne 11. oktobra v Velenju. Shod bode na prostem pri Kokošineku, ako bi bilo slabo vreme, pa pod kozolcem č.g župnika Cizeja. Shod je v narodnem oziru zelo važen in upamo, da bode ta dan hitelo v Velenje vse, kar slovenski misli in čuti.

(Iz Družmirja.) Pred kakim mesecem je trobil „Štajerc“ v svet, da je v okoliški občini Šoštanj zmagala stranka njegovega mišljenja. Dvomili smo o tem, ker izvoljene moče smo poznali. Sedaj, ko se je volil župan, prepričali smo se, da je vendar istina, ker izvoljen je neki Štefan Tajnik v Ravnah. Mož je drugače kmet, v svoji nezavednosti poslušal pa le rad tudi

nauke „Štajerca“. Torej je imel „Štajerc“ prav. Krivda, da je tako, zadene pa one, ki so se protivili izvolitvi narodnjaka Miha Tajnika — in to so bili — našinci. Zdaj naj še topolška in sv. florjanska občina volita „Štajerčeve“ pristase, in trg Šoštanj bo nemčurjski. Te vrstice objavljamo, da prizadete opozorimo, naj gredo pravočasno na delo. Upamo pa, da ne bode tako hudo, kakor se naš dopisnik boji. Šoštanjčani na delo!

(Sejem) Dne 5. t. m. se vrši v Jurkloštru sejem, na katerega z le-tem opozarjamo občinstvo, ker se na tem sejmu navadno mnogo kupuje.

(Trboveljski rudarji) stavkajo od prošle srede. Vseh skupaj je okrog 2300, ki so delo opustili. Stavka je popolnoma dostojna in mir se ni kalil. Orožništvo se je sicer pomnožilo, pa dosedaj še ni imelo povoda posredovati.

(Iz Trbovelj) Zopet je pretekel dan, katerega se je radovala vsa trboveljska dolina v pravem narodnem, neprisljenem veselju. Naše vrlo gasilno društvo nam je priredilo povodom blagoslovljenja novega gasilnega doma v nedeljo, dne 27. sept. t. l. veliko veselico in tombolo na Parašuhovem prostranem travniku. Društvo je v prvi vrsti pokazalo svoje slovensko lice napram našim nemškim mogotcem in rogoviležem; z društvom zajedno pa se je solidarno pokazalo tudi slovensko zavedno občinstvo v Trbovljah, ki odkritosrčno simpatizuje z novo prerujenim slovenskim gasilnim društvom, in to je pokazalo z ogromnim številom udeležnikov. Smelo trdim, da je bilo zbrana občinstva nad 2000 ljudi. In tako je prav! Le krepko naprej za našo sveto slovensko zemljo in za naš mili materni jezik, in nemški most do Adrije še ne bode kmalu dozidan, akoravno je tudi v Trbovljah par hlovdov, ki bi ga radi podpirali. Še enkrat ponavljam, da je slavnost in veselica krasno uspela. K temu so pripomogli vsi trboveljski funkcionarji — na čelu jim gosp. župan Roš — gospod nadzornik Vodušek, gosp. župnik Erjavec in načelnik Kramar. Hvala gre pa tudi p. t. občinstvu in udeležencem, ki so toli zavedni, da vedo preceniti, kako nemškega značaja bila je pred par leti slavnostna otvoritev ljudske šole (o kateri je „Domovina“ svoječasno prav pošteno pisala) in kakega pomena je naše slovensko gasilno društvo v Trbovljah. Udeležba takrat in sedaj! Vrlim gasilcem pa kličem krepki „Na pomoč.“

(Obširno posestvo) z lepim poslopjem, mlinom, žago in mlatilnico, njivami, travniki, vinogradi itd. na Spodnjem Štajarskem bi bilo treba rešiti nemških kupcev. Želeti je gotovo, da ostane to posestvo v slovenskih rokah. Za natančnejše podatke naj se obrnejo vprašalci na uredništvo „Domovine“. Druge slovenske časopise prosimo, da ponatisnejo te vrste.

(Zahvala.) Krajni šolski svet in šolsko vodstvo na Ptujski Gori izrekata vsem p. n. korporacijam in darovalcem, zlasti gospé in gospodu Hufnagl, g. Pečetu, poštnemu oficijalu v Mariboru, posojilnicama v Ptuju in Makolah, domači duhovščini in ptujskim rodoljubom najsrčnejšo zahvalo za izdatne in veledušne darove za nakup šolske zastave. Bog plati! Ptuj, dne 28. septembra 1903. Z odličnim spoštovanjem

Domicijan Serajnik, nadučitelj.

(Murski Sokol.) Dne 3. oktobra t. l. pripravili „Sokol“ svojim bratom vojakom novincem odhodnico v gostilni g. Šeršen-a v Ljutomeru ob 8. uri zvečer. Dne 4. oktobra t. l. se vrši izvenredni občni zbor v telovadnici Franc Jožefove šole v Ljutomeru ob pol štirih popoldne. Ker so na vsoporedu jako važne točke, se prosijo vsi bratje, naj se udeležijo tega občnega zbora polnoštevilno. V društvu se je začelo jako živahno življenje in obeta „Murski Sokol“ postati eden izmed najbolj močnih slovenskih sokolskih društev. Že čez 60 članov si je pustilo napraviti društveno opravilo. Ustanovil se je vadiateljski zbor pod vodstvom načelnika. Tamburaši so osnovali posebni tamburaški sokolski odsek v številu 20 članov pod spretnim vodstvom brata nadučitelja Schneider-ja. Za jesen in zimo se pripravljajo predavalni, poučevalni in zabavni večeri. Po gorelcem v Bovcu je podaril „Sokol“ 20 K. Ljubljanskemu Sokolu se je ob priliki njegove 40letnice brzojavno častitalo. Na zdar!

Društveno gibanje.

(Arjavas.) Vabimo na veliko veselico, ki jo priredi „Prostovoljna požarna bramba“ v Arjavasi dne 4. oktobra 1903 ob 3. uri popoldne v prostorih gostilne g. M. Kavčiča v Petrovčah. Iz prijaznosti sodeluje petrovški tamburaški zbor in mešani pevski zbor. V povišanje zabave bode med in po veselici šaljiva pošta. Čisti dohodek veselice se porabi v korist pož. brambe. Vstopnina za osebo 40 vin. Ker je namen blag, se preplačila hvaležno sprejemajo. V slučaju zelo slabega vremena se veselica preloži na dne 11. oktobra 1903. K mnogobrojni udeležbi najprijaznačelstvo požarne brambe.

Druge slovenske novice.

(Vegov spomenik.) Sestavil se je odbor, ki skrbi zato, da bi se slavnemu vojaku in učenjaku baronu Juriju Vegi, slovenskemu rojaku, rojenemu v Moravčah na Kranjskem, postavil spomenik, vreden slavnega moža. Vega je bil častnik in je imel najvišji red za hrabrost, red Marije Terezije. Zato je tudi dovolil vojni minister, da se sme pobirati med častniki prispevke za Vegov spomenik, da smejo vojaške godbe prirejati koncerte v ta namen. Pričakovati je tudi, da bo prispeval tudi zaklad reda Marije Terezije in dunajski občinski svet. — Spomenik se bo postavil v Ljubljani.

(V Ameriko) se je odpeljalo iz Ljubljane v torek 28. Slovencev in 208 Hrvatov.

(Kranjski deželni zbor) se je danes zopet sešel.

(Izkaz posredovalnega odseka slovenskega trgovskega društva „Merkur“ v Ljubljani.) Prosta mesta: 2 pomočnika manuf. stroke, 2 pom. spec. stroke, 1 pomoč. galant. stroke, 4 pomoč. mešane stroke, 1 pomoč. spec. in želez. stroke, 1 potnik, 1 blagajničarka, 1 prodajalka in 2 učenca. Službe išče: 7 kontoristov, 1 poslovodja, 7 pomočnikov spec., 3 pomoč. želez., 2 pomoč. spec. in galant., 11 pomočnikov mešane stroke, 1 prodajalka, 1 blagajničarka in 1 učenec.

(Ivana Bratuša), za katero se je mislilo, da sta jo oče in mati spekla in snedla, je sedaj v preiskovalnem zaporu v Novem mestu na Kranjskem, ker je po novomeškem okraju kradla.

(Knjige družbe sv. Mohorja) smo prejeli. Letošnji književni dar naše družbe nam podaja kakor vedno šest knjig: 1. Zgodbe sv. pisma, uredil dr. Krek, 10 snp. 2. Pamet in vera, spisal Seigerschmied, II. zv. 3. Domači vrtnar, spisal profesor Janez Koprivnik. 4. V Kelmorajnu, spomini s pota spisal dr. Andrej Kalan 5. Slovenske večernice, 55. zv., z dvema daljšima in štirimi krajšimi pripovednimi spisi. 6. Koledar za leto 1904 s kaj različno vsebino. Knjige ocenimo v kateri prihodnjih številkih.

(Družba sv. Mohorja.) Dne 24. septembra smo začeli razpošiljati letošnje družbine knjige in prizadevali si bomo, da častiti udje dobe knjige najprej ko mogoče. Odpravili bomo zaboje s knjigami po tej-le vrsti: Škofije: 1. Krška, 2. Amerika in Afrika, 3. Razni kraji, 4. Lavantinska, 5. Ljubljanska, 6. Tržaška, 7. Goriška. Cenjene gospode poverjenike, katerim se knjige pošiljajo, nujno prosimo, naj takoj, ko dobijo „avizo“, pošljejo po nje na pošto ali železniško postajo, da ne bode sitn h reklamacij, ki povzročujejo samo zamudo in nepotrebne stroške. Poštne stroške morajo čast. poverjenikom povrniti posamezni udje. One gg. poverjenike, ki dobivajo svoje knjige ne posredno v družbeni tiskarni, prosimo, naj čimprej pošljejo po nje, da nam zavoji ne zastavljajo prepotrebne prostora. Odbor.

(Sestanek novinarjev) slovenskih, hrvatskih in srbskih, se bo vršil dne 10. in 11. t. m. v Zagrebu.

Blagoslovljenje „Narodnega doma“ v Dobrlivasi na Koroškem se je vršilo prošle nedelje. Od vseh strani je prihitelo ljudstvo, da prisostvuje temu slovesnemu dejanju, da praznuje narodno slavnost, kakor jih je malo v sedanjem času v tužnem Gorotanu. Navdušeni govori so ljudstvo kar elektrizovali. Veliko je pripomoglo k sijajnemu uspehu ubrano petje in tamburanje šmihelskega pevskega in tamburaškega društva „Gorotan“. Pri veselici se je nabralo 150 kron

za pogorelce v Brežki vasi pri Šmihelu. „Narodni dom“ v Dobrlivasi naj bi postal ondodnim Slovincem res pravo narodno ognjišče!

(Vlada in cerkveni patronat) Vlada se je odpovedala brez potrebe patronatu nekaterih župnih cerkev v tržaški okolici, kar je dalo tržaškemu magistratu priliko, da se bo po njegovem vplivu nameščalo župnike pri teh cerkvah slovenske tržaške okolice. Gotovo je, da bodo ta mesta zasedli najzagrizenejši nekdanji gojenci irredentovskega društva „Lega nazionale“ in slovensko ljudstvo bo zopet imelo srečo imeti dušne pastirje, ki ne bodo umeli in ne bodo hoteli umeti jezika sebi izročeni ovčic. To so res žalostne razmere.

Tržaški laški odvetniki so se svoj čas pritožili na pravosodno ministrstvo zoper slovenske obravnave pri tržaškem sodišču. Pravosodno ministrstvo je to pritožbo odbilo z nasvetom, da naj se za slovenske obravnave določajo slovenski odvetniki. Neodrešenci so torej sijajno pogoreli.

(Huda žena.) V Pulju je pred kratkim pokazala neka Ana Lokar, da zna biti nežni spol včasih vse kaj drugega kakor nežen. Zasačili so jo namreč pri tihotapstvu, vsled česar je prišla v njeno stanovanje preiskovalna komisija. Mož se je skrtil, ali žena je pokazala, da ima krepke pesti in je sama pretepla užitninskega paznika in dva policaja. Končno so jo le ukrotili in sodišče ji je prisodilo dva meseca zapora.

Dopisi.

Dobrna. (Požarna bramba in — dobrnski fajerber.) Govoriti o velikem pomenu požarnih bramb bilo bi odveč. Njih dobrodelni namen pripoznava se vseskozi, kjer se — dejanski izvršuje. Pomagati bližnjemu v nesreči je gotovo blag namen in pregrešil bi se proti občnemu blagru, kdor bi zaviral tako delovanje požarnih bramb. Požarne brambe so pa postale tudi velikega narodnega pomena. Nasprotniki slovenskega naroda so to hitro spoznali in računajoč na dobro srce slovenskega ljudstva osnovali so po mnogih krajih požarne brambe, katere so na zunaj nosile in še nosijo človekoljuben namen, v jedru so pa — gnezda nemškutarstva. Trosil se je pesek v oči poštenim slovenskim možem in fantom, češ, gre se za obrambo proti ognju in drugim nesrečam, za tihoma so jih pa z nemškim poveljnim jezikom, z raznimi ognjegasnimi slavnostmi z vsenemškim značajem polagoma dosledno pripravljali za nemškutarijo. — In tako so iz dobrodelnih društev postale bojevite vrste, ki sedaj streljajo na lastni svoj narod. Da so naši nasprotniki računali prav dobro, vidi se sedaj, ko sloni nemčurški značaj naših „nemških“ trgov in večjih občin skoro izključno na „fajerberih“. Udje teh društev so se počasi navadili nemškega povelja in hajlanja, in tako so nevede postali nasprotniki svoji narodnosti, katero sedaj prezirajo, če ne sovražijo.

Tudi na Dobrni pri Celju se nahaja gasilno društvo. Imenuje se „freiwillige Feuerwehr“. Kako pride do nemškega imena, še do danes ni dognano. Pa pustimo ime; pogledati si hočemo delovanje društva in primerjati ga delovanju in namenu prave požarne brambe, da vidimo, ni-li morebiti tudi na Dobrni „fajerber“ zgrešil prave poti ter krenil na stezo, ki naravnost vodi v nemčurški tabor. Ne poznamo sicer pravil dobrnskega „fajerbera“, pa nam jih tudi ni treba; soditi hočemo po delovanju. Poznamo pa uzorna pravila požarnih bramb in ako hočejo dobrnski gasilci izvrševati pravi namen ognjegascev, morajo se gotovo ravnati po takih uzornih pravilih. — Namen gasilnega društva je: izurjena, pravilna, nagla in dovoljna pomoč pri ognju in drugih nesrečah. V dosego tega namena skrbijo naj gasilna društva za dejansko in znanstveno izobrazbo svojih udov, za strogi red in za dobro gasilno orodje. Pred vsem je treba seveda udov. Udje morajo biti telesno in duševno sposobni, neomadeževanega značaja, junaškega, moškega nastopa, trezni ter spodobnega, stanu primerne obnašanja v službi in izven službe. — To so gotovo točke, ki bi jih naj imelo in se po njih ravnalo vsako gasilno društvo, ako hoče biti požarna bramba. In dobrnski „fajerber“? Morebiti,

da je bil z enakim namenom ustanovljen, a brez ovinkov povemo, da je na ta svoj namen hoté ali nehoté pozabil ter se z dušo in telesom zapisal drugemu namenu, ki nima ničesar opraviti s „pomočjo proti ognju“. To svojo trditev hočemo dokazati. Predolgo bi pa trajalo, da bi dokazovali od točke do točke. Hočemo se le kratko dotakniti glavnih dokazov, sicer pa je na Dobrni dobro znano, kako vlogo igra „fajerber“. Ko se je ustanovil, pristopilo je obilo slovenskih mož in fantov. Pričakovati je bilo, da bo poveljni jezik slovenski. Pa kako so se ču dili vsi, ko se je začelo komandirati samo nemški. Ko je bila prva slavnost, vršilo se je vse v velikonemškem duhu, frankfurtarica je delala senco slovenskim gasilcem in „Wacht am Rhein“ se jim je tulila na ušesa. To je bilo več ko dovolj, da so izstopili vsi zavedni možje in fanti. To je „fajerber“ malo streznilo. Prejšnji načelnik bil je, čeravno Nemeč od pet do glave, vendar pravičen in užival je zaupanje pri Slovincih. Po njegovem odhodu so se pa stvari znatno poslabšale. Novi načelnik, obenem c. kr. častnik, je sicer v začetku kazal dobro voljo, a bil je preslab nasproti možem, kakor so „Nemci“: Milan Podhrasky, Franc Timpran, Peter Okroschnik, Žumar in drugi. In ko je še prišel novi ravnatelj dobrnskih toplic, obenem odbornik „Südmarke“, zavel je čez „fajerber“ popolnoma vsenemški veter. Izdalo se je geslo: „fajerberkarji se bodo vzgojevali v strogo nemškem duhu; napravili se bodo iz njih nemški možje“. Kako bo kdo iz Trnovškega, Potočnika, Marošeka itd. napravil nemške može, to bi rada videla cela Dobrna. Pa po geslu se je ravnalo. Odslej se je zbiralo vse, kar čuti „nemški“, pri „fajerberu“. Prepovedalo se je „fajerberkarjem“ govoriti slovenski, kako zdaj govorijo, ne vemo, a nemški ne znajo. Kdo da je dal dotično povelje, se ne ve a g. Mlan bo že vedel. Kjer je v okolici sedaj kako „fajerberkarsko“ hajlanje, gotovo so naši zraven. Glavni namen jim je pa sedaj baje ta, da se udeležujejo pogrebom, če umrje kak Nemeč ali nemškutar v okolici. Če se spominimo na mnoga razžaljenja, ki so se zgodila slovenski narodnosti na Dobrni od strani „fajerberkarjev“, in če še opozorimo na letošnji „Gautag“, bodo „fajerberkarji“ prepričani sami, da so edino ognjišče in središče nemškutarije na Dobrni. Kako se pa vse to, kar smo jim do sedaj našteali, vjema s „pomočjo proti ognju“, naj razsod jo sami.

Kar pa zadeva sposobnost, značaj, obnašanje itd., o tem bo boljše, da ne govorimo. Prvič bi znali koga žaliti; tega namena pa nimamo; drugič jih na Dobrni itak poznamo; tretjič bi se pa dalo o tem pisati toliko, da bi ne bilo konca. Sicer pa se je „Domovina“ bavila že večkrat s „fajerberkarskimi“ lastnostmi. V slučaju pa, da bi morebiti „fajerberkarjem“ bilo ljubo, navedli bi jim lahko takih reči, da bi se praskali za ušesi. Dovolj naj bo, da spominimo na lanski izlet v Lemberg. Elino, kar bi utegnili govoriti za nje, je to, da je postal eden izmed njih „pisatelj na dobrni“ — sicer je pa takih že bilo več.

Upamo, da zadostuje. Če so morebiti ti „fajerberkarji“ računili na to, da se „fajerbera“ kot „dobrodelnega društva“ ne bo upal nihče lotiti, imeli so nas za velike tepce, misleč, da jih ne bomo spregledali. Naj bi pa bili ostali „dobrodelno društvo“. Predobro pa poznamo njihove namene. Ako mislijo hoditi po tej poti, kakor sedaj, še dalje, povemo jim tukaj, da se bo od sedaj združeval ves naš odpor proti „fajerberkarskim“ nakanam in tudi prijateljstvo gotovih celjskih gospodov „fajerbera“ ne bo obvarovalo pred zasluženim plačilom. O enem bodo pa morali Dobrnčani misliti na to, da si ustanovijo slovensko požarno brambo, ki bo brez dvoma zamogla, pa tudi hotela izvrševati namen gasilnega društva. Da bi pa ljudje, ki se zbirajo okrog „fajerberkarskih“ hajlovcev komandirali kaj na Dobrni, za to vstajajo prepozno. Sramota je le, da se še nahaja na Dobrni par ljudi, ki v slepem sovraštvu do svojega materinega jezika nočejo spoznati skritih namenov dobrnskih nemčurjev, ampak brez premisleka dirjajo za njimi. Ko bi le ne bilo prepozno, ko se bodo spametovali. Zgoditi bi se jim namreč vtegnilo, da bi

jim bila vrata med dobrnske Slovence zaprta, če bi se jih nemčurji naveličali in jih vrgli na cesto. Zato pa pamet v pravem času!

Iz Hrastnika. Torej vnovič hočejo boj, katerega se tudi mi ne vstrašimo, ampak ga pozdravimo z radostjo, v svesti si, da se ga udeleži zavedno občinstvo. Sedaj se je spravil neki dopisun „vahtarce“, najbrž tovarniški Krivokrak, na naše narodno gasilno društvo. — Pred kakimi šestimi tedni se je vnelo (vaš list je že o tem ognju popolnoma nepristransko poročal) v hišnem dimniku g. M. Darnovškega. Na lice mesta je prihitelo, to zatrdimo lahko s prisego, razun najbližnjih sosedov-negasilcev nekaj narodnih gasilcev. Koj nato jim je sledila glavna moč pod poveljstvom g. stotnika. V pravih društvah stoji doslovno, da prevzame povelje na kraju nesreče koj ob prihodu poveljnik gasilnega društva, kateremu se morajo vклонiti vsi navzoči. Eventuelno lahko prevzame, če namreč želi, občinski župan povelje. To vam v pojasnilo glede dimnikarja in drugih oseb, katerim ni ugajala odločnost g. stotnika.

Glede povelja mi je omeniti toliko, ne Juriju Trpotcu ali Krivokraku, marveč občinstvu, ki naj ne dobi slabih pojmov! Pod dolgoletnim, vzornim gospodarstvom P. Rückelna se je vko-reninilo našemu jeziku na škodo nebroj nemških besed med moštvom. Razumljivo, da ni moglo ne nad en mesec trajajoče slovensko poveljstvo teh iztrebiti. In da se poveljevanje ne vtepe v glavo pri prvi vaji to bo nesramni dopisun že vedel, če je to namreč Trpotec. Vprašamo okr. glavarstvo, če ima nemška (Feuerwehr) pravila?! To nam ni znano. Pač pa vemo, da je želel Krivokrak dobiti na čelade svojih mož želode z želodom in s hrastovim perjem in da je to preprečil neki gospod, ki pa je trd Nemeč in ne s Kuma doma.

Toda boja hočete zopet, bojaželjni ste! Glejte, da zopet ne zavre v ljudstvu, da ne izbrubne zatajevana jeza. Takrat bi zopet izginili nemški napisi raz tovarne in premogokopa in popihal bo tudi Krivokrak in Trpotec z brezvernim Dolfekom vred! Le napadajte nemčurčki: vaši umazani napadi v celjski cunji bodo šele povečali odpor ljudstva in pridnih narodnih gasilcev.

Sedaj bi imel spregovoriti še nekaj o naših sosedih, ker se že tam nihče ne gane. Prvi ste na vrsti Trboveljčani z vašimi premnogimi štajarskimi zastavami, nemškim govorjenjem na odru, nemškim izklicevanjem števil in z vašimi nerednostmi pri tomboli. Kratko, kaj ne?!

Na to pogledimo v drugo stran, v malo kmetsko vas Širje nad Zidanim mostom. Kaj slišimo od tam? Neki pritepeni nemški graščak ponuja zemljišče in les za zgradbo šulferajnske šole. „Šulferajn“ kakor tamošnji kmetje, od katerih ne zna ne eden nemški, so se tega z veseljem oprijeli. Ali ni v Širju ali v bližini nobenega narodnjaka, ki bi budil v kmetu narodni ponos in zavest?! Učitelji, duhovni, kje ste?! Na noge, dokler se ne zanese i v Širje preteča kuga!

Kapela. Gotovo se še Kapelčani z radostnim srcem spominjajo 6 septembra. Lep dan je bil, lep jesenski dan, kakor nalašč ustvarjen za lepo veselico, ki se je vršila istega dne pod senčnimi kostanji v Zidu. Mnogo ljudi najrazličnejših stanov in od vseh krajev si videl ondi, največ pa je bilo zastopnikov kmetskega stanu in pa naše drage mladine. Mladina, ti up si bodočih dni! Da, ko stari Muhič izdaja svoj narod za Judeževe groše, golaš, vino itd. pa vstaja in se krepko razvija mladi narod, poln narodnega navdušenja! Vzgojimo mladino in rešili smo domovino! Toda vrnimo se k veselici. Bla je zabavno poučna. Prva igra „St. Elizabeta“ je bila prava novost v našem kraju. Igra je bolj žalostna, kakor vesele vse bine; marsikatero oko je bilo rosno. Igralo se je prav lepo in dekleta so se pred vsem odlikovale z lepim razločnim govorjenjem in s pristnim narodnim naglasom. Najlepše ste igrali deklici Matekovič in pa učenka B. Bjankc. To je bilo smeha, ko je zgovorna Mara z metlo naganjala grajskega valpeta. — Med posameznimi dejanji so nam naši domači pevci zapeli nekaj lepih pesmi, hvala jim. Po igri je nastopil govornik

g. Rosina, ki je navduševal ljudstvo za narodne veselice, za bralna društva itd. Druga igra „Svoji k svojim“ pa je vzbujala obilo pristrčnega smeha, igrala se je istotako prav lepo, dasi je bilo že mračno. Po igri je bila prosta zabava v Dovjakovi gostilni kjer so veseli Jurjevčani vzbujali obilo zanimanja z lepim petjem. Tudi naš zbor je prav pridno nastopal.

Lep dan je bil dan 6. septembra in upamo, da se še enkrat to jesen vidimo na prijaznih kapelskih gričih na bratski veselici, ko se bode igra ponavljala. Vsem onim, ki so sodelovali pri igri kot igralci, pristrčna hvala, prirediteljem pa, Bog jih živi!

Milwaukee. Odhodnica našega rojaka Ivana Podrižnika ob odhodu v staro domovino. Kar je bival v Ameriki, bil je Podrižnik član vsem tukajšnjim slovenskim društvom. Ko je došel v Milwaukee, sprejeli smo ga tukajšnji Slovenci z odprtimi rokami. Bil je vnet narodnjak ter navdušen za svoj mili slovenski jezik. Bil je eden izmed najmarljivejših udov tukajšnjega pevskega društva. Kako smo ga ljubili, pokazalo se je pri njegovem odhodu.

Predvečer pred njegovim odhodom smo se zbrali v tukajšnji narodni gostilni gosp. Jakoba Rakuna. Kakor hitro mu je zapelo pevsko društvo pesem:

Pihlja pod drevjem tihim
Večerni veter že,
Ti siliš pa od mene,
Solze Te ne drže,
Pri meni bod',
Ne hod' od tod,
Saj sreče lepše ni nikod."

zaiskrile so vsem navzočim solze v očeh. In ko se je od njega poslovil v jedrnatih besedah predsednik društva Fran Terčak in pevovodja Frank Staut in brat Miloš Sitar, pokazalo se je, kako ljubi tukaj rojak rojaka. Bila je ločitev težja, kakor če se poslovi brat od brata ali sin od očeta, odhajajoč v tujino kruha si iskat. Tudi naš brat je šel kruha iskat v Ameriko, da pre skrbi doma svoje nedolžne otročiče, svojega starega očeta in svojo soprogo. Bog mu je dal srečo, da se je izpolnila njegova želja, da je rešil svojih pradedov domačijo in ohranil svojim otrokom očetov dom.

Torej dragi brat, sprejmi najsrčneje pozdrave, katere tudi sporoči našim sorodnikom in sploh vsem znancem. Tebi pa list „Domovina“, steber Slovenije, želimo vedno boljšega napredka, da dosežemo Slovenci cilj, kakor sta ga nam pokazala naša sveta brata Ciril in Metod in se otresemo jarma germanskega.

Slovensko pevsko društvo „Savina“

Josip Felicjan.

Narodno-gospodarske novice.

Žveplo v kletarstvu.

Zadnjikrat sem čital v cenjenem tem listu o žveplanju sodov. Zelo potrebno je, da se naši vinogradniki privadijo temu prekornemu kletarskemu sredstvu. Saj je to kletarju od davna najpriročnejše antiseptično sredstvo. Kakor rabi zdravnik karbolovo kislino in taka antiseptika, tako rabi kletar žvepleno sokislino, ki mu zelo veliko koristi, ako jo umno in zmerno porablja. Da pa vé kletar to sredstvo prav ceniti, mora nekoliko boljše o njega učinku poučen biti.

Da se pri sežiganju žvepla porabi kisik, ki je v zraku v sodu, je popolnoma naravno. Saj se pri vsakem gorenju kisik porabi. Če bi torej tej okolnosti cel učinek pripisovali, potem ne bi bilo treba žvepla v sodu sežgati, temuč bi se isto tudi s kako svečo, ki se goreča v sod postavi ali z drugimi gorljivimi tvarinami doseglo. To pa ne gre. Vsled toplote, ki nastane pri sežiganju žvepla ali drugih gorljivih tvarin, se zrak razširi, tako da se sliši, kako pri vehi vun piha. Ko pa se zrak ohladi, se tembolj skrči, ker mu je kisik porabljen, in če odpremo veho, potegne s silo zrak v sebe, če pa veho ne odpremo, ga pa tudi vleče s silo skozi luknjice lesa. Pa toliko žvepla se nikoli v sodu ne zažge, da bi ono porabilo ves kisik.

Računimo n. pr. za sod, ki meri 3 hl, po 32 gramov čistega žvepla. Če bi to popolnoma pogorelo, porabilo bi 32 gramov kisika iz zraka, ki se nahaja v 106 litrih zraka. Kisik ostalih

194 litrov zraka ostane, kakor je bil. Od tega bi torej že gljivica lahko životarila. Sicer pa ne zgori nikdar žveplo tako popolnoma v sodu, ker ga gre mnogo v zgubo. Če bi pa zato veliko žvepla zažgali, bilo bi tudi mnogo prej ugasnilo, predno je ves kisik porabljen. Saj že v sodu, v katerem gljive rasto, ugašajoče gori, dasi imajo gljive še dovolj kisika v zraku.

Da pomanjkanje za gljive potrebnega kisika v sodu ni pravi vzrok učinka žveplanja, nam dokaže tudi dejstvo, da je učinek ravno tako dober, ako spustimo žvepleno sokislino iz žveplalne priprave v sod, kjer se je torej žveplo spojilo s kisikom zunanjega zraka. V tem slučaju je ostal kisik v sodu popolnoma. Sicer vleče žveplena sokislina pozneje kisik nase z istim se v žvepleno kislino spajajoč, a to razmeroma tako počasno, da zunanji zrak v veliko višji meri prešinja luknjičasti, za zrak dobro prodoren les.

Razun tega se imamo pa v kletarstvu baviti z mnogimi gljivami, ki so, kakor pravijo učenjaki, „anaerobe“, to je, ki se lahko tudi brez zraka razvijajo. Saj eno tako fakultativno anaerobo gljivo pozna vsak vinogradnik, to je kvasna gljivica, ki provzroča tolikanj potrebni alkoholični vervež.

Dasiravno torej anaeroba gljiva lahko brez kisika iz zraka izvrstno uspevajo, vendar zadrži njih razvoj žveplena sokislina. S tem je torej dovolj utemeljena znanstveno in praktično dokazana resnica da žveplena sokislina vpliva na razne gljivice kot strup, da iste uniči, ali jih pa vsaj v razvoju zadrži. To je pa dobro vedeti, kajti drugače se ne da marsikatera poraba žvepla v umnem kletarstvu prav tolmačiti. Čim jasnejši so pojmi, tem bolje za stvar.

Vsled gljivam strupene lastnosti vporablja kletar žveplo za ohranjenje zdrave posode, porabi ga pa tudi vsaj za začasno zadrževanje alkoholističnega verveža v moštu, ki se hoče razpošiljati, ali ki je nastal iz gnjilega grozdja, za uničenje raznih gljiv, ki začnejo vino kvariti, n. pr. birsa ali kana, gljive očetnice, gljiv, ki zavretje provzročajo, za uničenje oksida v vinu, ki začne rujaveti itd. itd., torej mnogokrat tudi v slučajih, kjer ne pride kisik zraka v poštev. Glede žveplanja posode je treba omeniti, da se mora isto po enkrat ponavljati, kajti tudi v zelo dobro zaprti posodi se žveplena sokislina okisuje in nastane žveplena kislina iz nje, ki pa nima istega učinka. Če pa se je žveplanje večkrat ponovilo, tedaj pa pride prejšnja množina žveplene kisline, ki na vino neugodno vpliva v sod. Žveplena kislina vinu kislino precej poviša (lahko čez 2%) in pretvarja vinski kamen, kar ga kalij vun potegne itd. Pameten kletar bode, na kar moramo posebno opozoriti, posodo, ki je prej dalj časa bila prazna in pa večkrat žveplana, prej z vodo dobro izplaknil, predno bode vino v njo nalival. (Konec prihodnjič.)

Politični pregled.

(Stajarski deželni zbor) se je včeraj zopet sešel. Zborovanje se je vršilo v znamenju volilne reforme. Deželni odbornik dr. Link je odgovarjal na interpelacije glede volilne reforme in povdarjal, da deželni odbor zato ni ničesar posebnega storil, ker ni bil pooblaščen v to. Na predlog poslanca barona Rokitanskega se je otvorila debata o tem odgovoru na interpelacije. Za Rokitanskega predlog so glasovali Slovenci, bauernbündlerji, konservativci in del nemške ljudske stranke. Rokitansky je ostro napadel deželni odbor, češ da je brutalno zavrgel najnujnejšo željo vsega prebivalstva, uvedenje pravičnega volilnega reda. Udarjal je tudi po veleposestnikih in nemški ljudski stranki češ da nima več pravice, da se imenuje ljudska stranka, ako zopet propusti priliko za uvedenje pravičnega volilnega reda. Odgovarjali so mu grof Stürgokh, posl. Wagner in deželni odbornik dr. Link, ki so vsi zatrjevali, da imajo najboljšo voljo za uvedenje volilne reforme, toda brez sporazumljenja strank je to nemogoče. Storilo se pa je vse, da se doseže volilna reforma. Gradiva je dovolj pripravljene, da se delo dovrši. Po dr. Linkovem govoru se je debata zaključila. — Predlog poslanca Ostererja, tičoč se opreme jubenske rudarske akademije, se izroči naučnemu odseku. Nato utemeljuj

posl. Robič svoj predlog, tičoče se premembe deželnega reda in deželnozbornskega volilnega reda. „Deželnemu odboru se naroča, da naj še tekom letošnjega deželnozbornskega zasedanja predloži zakonske načrte tičoči se reforme deželnega reda in deželnozbornskega volilnega reda z upoštevanjem sledečih načel: 1. Prememba veleposestniške kurije glede zahteve vknjiženja posestva v deželni deski in znižanje števila zastopnikov tega volilnega razreda. 2. Minimalni cenzus v volilni kuriji mest in trgov naj se določi na 8 K direktnih davkov. 3. Ustanovi naj se občni volilni razred. 4. Uvede naj se direktna in tajna volitev. 5. Volitve naj se olajšajo s pomnožitvijo volilnih krajev. 6. Pomnoži naj se število zastopnikov kmetskih občin. 7. Vsi trgi, ki sedaj volijo s kmetskimi občinami, naj se uvrste v mestno skupino.“ Pri utemeljevanju predloga povdarja posl. Robič, da slovenski poslanci stoje vedno na stališču občne, enake in direktne volilne pravice. Ker se pa da to doseči le tedaj, ako prodre tozadevni predlog najprej v državnem zboru, kar je pa v sedanjem položaju nemogoče, se za stopniki slovenskega naroda za sedaj zadovoljujejo z reformo volilne pravice po zgoraj omenjenih načelih. Največja krivica se godi slovenskemu narodu vsled sedanjega volilnega reda, ki daje veleposestnikom prevelike pravice, ljudstvu pa skoraj nikakih. In ravno veleposestniki so največji nasprotniki slovenskega ljudstva, kajti povsod so bili njihovi zastopniki prvi, ki so se upirali pravičnim zahtevam slovenskih poslancev. Govornik pozivlja večino, da naj pomore, da dobi prebivalstvo na Štajarskem pravičen volilni red. Predlaga, da naj se sestavi ustavni odsek 15 članov, v katerem naj bodo vse stranke primerno zastopane in kateremu naj se predlog izroči. — Posl. grof Stürgokh predlaga, naj se odsek imenuje „političen“ in ima 12 članov. — Posl. Robič se upre temu predlogu, češ da bi bila oškodovana manjšina. Ako bi se pa določilo za obe strani enako število, bi prišla večina po izvolitvi predsednika v manjšino. Predlog, da se izvoli politični odsek 15 članov, je bil z 22 glasovi sprejet. Zanj so glasovali Slovenci, bauernbündlerji, konservativci in nekaj članov ljudske stranke. — Posl. Wagner je na to utemeljeval predlog konservativcev, poslanec Rokitansky pa predlog „bauernbündlerjev“. Oba predloga sta se izročila odseku. — Danes je med drugim na dnevnem redu predlog posl. Žičkarja za regulacijo Sevnishnice v sevnishkem okraju, regulacijo Močnika v Artičah ter Gabernice in Zromlice v brežiškem okraju. Na dnevnem redu je tudi poročilo in predlog o prezidanju deželne sadjarske in vinarske šole v Mariboru.

(Ruski car) je došel v posete k našemu cesarju na Dunaj. Pri vzprejemu je bila navzoča vsa sila vojaštva, pa tudi ljudstva je bila silna množica, ki je burno pozdravljala oba vladarja. Pri slovesnem obedu v Schönbrunnu sta govorila oba vladarja običajni napitnici. Oba vladarja sta povdarjala, da vlada med njima popolno soglasje glede balkanskega vprašanja in da bo to soglasje znatno pripomoglo k uspehu akcije v ohranjenje evropskega miru. Govorila sta v francoskem jeziku. Včeraj je odšel car na lov na Gornje Štajarsko. Vse časopisje pripisuje veliko važnost carjevemu obisku posebno tudi zato, ker je v carjevem spremstvu tudi ruski minister vnanjih zadev grof Lambsdorff.

(Ogrska kriza.) Komaj se je posrečilo Khuenu sestaviti novo ministrstvo in že je šel. V torek popoldne je bila ministrska seja in poseji je Khuen telegrafično podal cesarju ostavko. Vzrok zopetnemu polomu je bil govor ministrskega predsednika Körberja v avstrijski zbornici, v katerem je Körber ostro obsojal ogrsko politiko, pa ga Khuen ni hotel v ogrski zbornici odločno zavrniti, kakor je to zahtevala večina in opozicija. Telegrafična ostavka je baje na Dunaju slabo vplivala — v dvornih krogih se je govorilo, da celo ministrski predsednik obstruira. — Jutri je seja državne zbornice, ali izmed ministrov se je ne bo nihče udeležil.

(Srbija.) Obe radikalni stranki ste se končno le zedinili na podlagi skupnega programa, zato bo tudi mogoče sestaviti radikalno ministrstvo. Kralj je poveril sestavo novega kabineta doseđanemu srbskemu poslaniku v Carigradu, gene

ralu Savi Gruiću. V ministrstvu bodo trije samostojni in trije zmerni radikalci. Skupščina bo razpravljala o umorstvu kralja Aleksandra in o zaroti v Nišu. Rešila bo proračun in izvolila novi državni svet. Zasedanje bo trajalo šest do sedem tednov.

(Macedonija.) Najnovejša poročila iz Carigrada poročajo, da se je ustanovila bolgarsko-turška komisija, ki bo sestavila zakone za avtonomno upravo Macedonije. Predsednik te komisije je Hilmi paša. Turčija zatrjuje, da je popolnoma pripravljena, da izvede reforme, ali v zvezi temu pa se le še vedno oborožuje. Najboljši dokaz, da Turčija ni za reforme, je dejstvo, ki ga poročajo angleški listi, da se je v Carigradu sklenilo, da naj se vsi vjeti Bolgarji, in naj jih vjamejo oborožene ali pa ne, postrele. Sultan je potrdil ta sklep. Z druge strani se pa zopet poroča, da je daroval sultan za nekatere povstaših razdejane vasi 1000 turških funtov iz lastnega premoženja, vlada bo pa dala 4000 funtov. Prva vest je gotovo iz vstaških, druga pa iz turških uradnih virov.

Lepo posestvo

15 minut iz mesta Celja, z lepo, enonadstropno hišo in gospodarskimi poslopji ter 12 orali pred vodo varnim zemljiščem in lepimi stavbišči, je takoj (410) 3-1 za prodati.

Več pove **JOSIPINA NASKO** v Celju.

Divji in pravi kostanj, orehe, suhe češplje, maslo, fižol, jabolka, hruške, suhe gobe, malisno štupo, predivo, vsakovrstno žito, sploh vse deželne pridelke kupi

(409) 1

A. Kolenc v Celju.

Sadno drevje

Jablane: zim. parmena, oberdikova raj., renski bobovec, kaslerska raj., štajar. mašanca, ananas rajn., pol. kalvil, par. rambur. Zelo močne hruške: vajlerjeva mošt., normenkamošt., sršenovka. Pritlikovci: veliko, vrst hrušek in jablan.

Na razpolago mu je mnogo pohval in priznanj.

prodaja po primeroma nizki ceni

Tom. Grah

Ponikva

ob južni železnici.

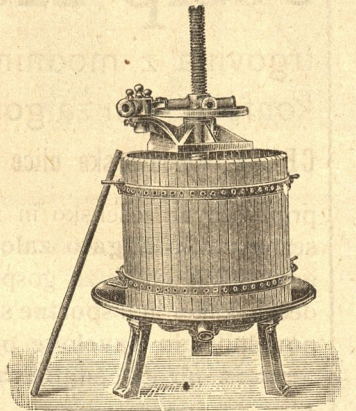
(384) 4-4

K sezoni!

Trgovina z železnino „MERKUR“ Peter Majdič Celje, Stajarsko *** Podružnica v Kranju, Gorenjsko

priporoča svojo veliko zalogo različnih poljedelskih strojev, kakor: gepeljne, mlatilnice, čistilnice, slamoreznice, mline in stiskalnice za grozdje in sadje, vetrnice, brane za njive in senožeti, pluge itd.

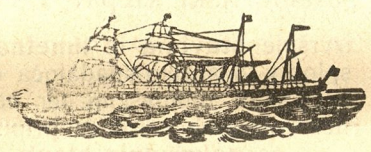
po najnižjih cenah. (398) -19

Učenca

s primerno šolsko izobrazbo, sprejme takoj tiskarna D. Hribarja v Celju.

Vožnje karte in tovorni listi v
AMERIKO
Kralj. belgijski poštni parnik.

Red Star Linie iz Antverpna naravnost v Novi Jork in Filadelfijo. Koncesijovana od vis. c. kr. avstrijske vlade. Pojasnila daje Red Star Linie, Dunaj IV. Wienergürtel 20 ali pa Julij Popper, Südbahnstr. Nr. 2, Innsbruck.

JANEZ PECKO, trgovec na Ponikvi sprejme **učenca**

z poštene hiše z dobrimi šolskimi spričevali v svojo trgovino. 403 3-3

Salvator-balzam

(Liquor-aromatic)

Najuspešnejše domače sredstvo pri trganju (migreni), zobobolu, glavobolu, pri krču in raznih želodčnih in črevnih boleznih; ozdravi maternico, krepi vid in je v vsakem pogledu univerzalno domače zdravilo prve vrste. Cena zavoju 12 stekleničic z navodilom 5 kron, če se denar naprej pošlje na spodnji naslov.

KAŠELJ

ozdravi hitro in temeljito že od nekdanje znane domače zdravilo

trpotčev sok

Cena stekleničici z navodilom in poštino vred, ako se denar naprej pošlje, 2 kroni 40 vinarjev.

Naslov za naročbe: (400) 24-1

Fr. Riedl-na lekarna pri Salvatorju
v Varaždinu števil. 104.

Kapljice sv. Marka.

Te glasovite in nenadkriljive kapljice se uporabljajo za notranje in zunanje bolezni. Učinkujejo nedosegljivo in spasonosno pri boleznih na želodcu, ublažujejo katar, urejajo izmeček, odpravijo naduho, bolečine in krče, pospešujejo in zboljšujejo prebavo, čistijo kri in čreva. Delujejo izborno proti hripavosti in prehlajenju. Lečijo vse bolezni na jetrih in slezih ter kóliko in ščipanje v želodcu. Odpravijo vsako mrzlico. Te kapljice so najboljšo sredstvo proti bolezni na maternici in modromu ter raditega ne bi smele manjkati v nobeni meščanski in kmetski hiši.

Naročuje se edin. in točno le pod naslovom: MESTNA LEKARNA, ZAGREB Gornji grad št. 25, poleg cerkve sv. Marka — Denar se pošilja naprej ali pa povzame. Manj kot ena dvanaestonca se ne pošilja. Cena je naslednja in sicer franco dostavljena na pošto:

1 ducat (12 stekl.)	- -	4 K
3 ducati (36 „)	- -	11 „
5 ducati (60 „)	- -	17 „
10 ducat. (120 „)	- -	32 „

Mestna lekarna

Zagreb

Markov trg št. 36.

Ustanovljena leta 1360.

(394) 10-2

Trgovina z železnino „MERKUR“
PETER MAJDIČ

v Celju, Graška cesta števil. 12

priporoča svojo veliko zalogo

najboljšega železa in jekla, pločevine, žice, kakor žico za ograje, lite železne, vsakovrstnega orodja za rokodelce, različnih žag, poljedelske orodja in sicer orala, brane, motike, kose, srpe, grablje in strojev; vsakovrstnih ponev, ključalničarskih izdelkov ter okov za okna, vrata in pohištvo, žrebljev, vijakov in zakov, hišne in kuhinjske posode tehtnic, sesalke, meril in uteži, raznovrstnih stavbinskih potrebščin ter vsega družega blaga za stavbe, hiše, vrte itd.

Traverze, cement, strešna lepenka, trsje za obijanje stropov (štorje), lončene cevi, samokolnice, oprav za strelovode, ter vse v stroko železne trgovine spadajoče predmete.

Tomazeva žlindra, najboljše umetno gnojilo.

* Bogata izber vsakovrstnih nagrobnih križev. *

Postrežba točna

Cene nizke.

SVOJI K SVOJIM!

Narodni trgovci in obrtniki, katere priporoča slavnemu občinstvu slovensko obrtno društvo v Celju:

Josip Hočevar

trgovina z modnimi oblekami in konfekcijami za gospode in dečke
CELJE, Kolodvorske ulice šte. 5

priporoča za jesensko in zimsko sezono svojo bogato zalogo izgotovljenih oblek za gospode in dečke, kakor tudi športne suknje, površnike in haveloke po najnižjih cenah.

Bogata izber tu- in inozemskega modnega blaga.
Naročila po meri se izvršujejo najelegantneje, natanko in točno.

Rafael Šalmič

trgovina z urami, zlatino in optičnimi predmeti
v Celju v Narodnem domu.

Največja zaloga zlatih, tula-, srebrnih in nikelnastih žepnih ur. Jako primerna darila v zlatu in srebru, verižice, uhani, zapestnice, priveski, svetinje, amuleti itd. Žlice, noži, vilice, tabatiere, nastavki za slike, sadje, cvetlice itd. v pristnem in novem srebru. — Zaloga optičnih predmetov. — Velika izber stenskih ur, budilk itd. najnovejših in najboljših. Vse po najnižjih konkurenčnih cenah.

Vsa popravila se izvršujejo ceno in zanesljivo.

Postrežba točna in solidna!

IVAN REBEK

stavbni in umetni ključalničar
CELJE, Poljske ulice šte. 14.

- izvršuje vsa v
- njegovo stro-
- ko spadajoča
- dela, kakor
- železne ograje
- in vrata, - - -
- - - štedilnike,
- vodovode - - -
- vodnjake itd.

Vse po najnižjih cenah!

Jakob Omladič

v Gaberjih pri Celju.

Tovarna za sodovico

v sifonih kakor tudi z limonado in malinovem.
Kupujem maline po najvišji ceni! — Vsi izdelki tovarne se na željo postavijo p. n. strankam na dom.
Izborna kakovost! Postrežba točna! Cene nizke!

Velika trgovina
tu- in inozemskega manufakturnega blaga
na debelo in na drobno

KAROL VANIČ

„Narodni dom“ v Celju „Pri dobrem pastirju“
Cesarja Jožefa trg Graška cesta.
Postrežba točna! Cene nizke!

FERDINAND SIKOŠEK

SLIKARSKI IN PLESKARSKI MOJSTER
Nove ulice št. 11 * CELJE * Nove ulice št. 11.

Izvršujem vsa v mojo stroko spadajoča dela, kakor vse cerkvene, sobne in dekoracijske slikarije, črko-slikarska dela na steklo, les itd.

Prevzamem vsa stavbena in pohištvena pleskarska dela katera izvršujem vestno in po najnižjih cenah.

Martin Kolšek

čevljarski mojster v Celju

se priporoča sl. občinstvu v izdelovanje obuval za gospode in dečke. — Vsa naročila izvršuje točno, iz najboljšega usnja, dobro in cenó.

IVAN LIKAR
glavni zastopnik banke „Slavije“ v Celju
ima svojo pisarno

v Kovaški ulici (Schmiedgasse) št. 5.

Zavaruje poslopja in raznovrstno blago zoper požar, sprejema tudi vsakovrstna zavarovanja za človeško življenje po najugodnejših pogojih in nizkih cenah; zavaruje šipe in steklo zoper poškodovanje ter ljudi zoper nezgode ali poškodovanje na telesu, kakor tudi dragocene reči, zlatino, srebrnino, denar in raznovrstno blago zoper tatvino in vlom.

JOSIP KREGAR

stavbni in galanterijski klepar v Celju

izvršuje stavbna in umetna ter sploh v to stroko spadajoča dela. — Častiti duhovščini ter cenjenemu p. n. občinstvu se priporoča za pokrivanje stavb.

Cene jako nizke! Postrežba točna!

Otročje vozičke

za ležati in sedeti

korbe za potovanje, kovčege, različne taške in korbce za trg, držala za časopise, korbce za papir, cvetje, kruh, ročno delo, kakor razno drugo ple-tarsko blago.

Dalje različno izpeljane stalke in stole za otroke. Vse po najnižjih cenah pri

Petru Kostiču, Celje

Glavni trg šte. 2.

Postrežba hitra in točna!

Edina narodna steklarska trgovina

Fran Strupi

CELJE * Graška cesta št. 4 * CELJE
podružnica v Laškem trgu.

Velika zaloga stekla, porcelana in kamenine.

Vsakovrstno v steklarsko stroko spadajoče blago, kakor svetilnice, zrcala, različni okvirji za podobe, šipe za okna itd. na debelo in na drobno.

Prevzete vse steklarskih del pri cerkvah in privatnih stavbah, katera se izvršujejo po najnižjih cenah.

Najlepši okraski in dekoracije, jako primerni predmeti za darila in srečolove.

Sl. javne zavode in privatnike opozarjam zlasti na svojo zalogo higijeničnih pljuvalnikov.

Postrežba točna in solidna!

Anton Kolenc

trgovec s špecerijskim blagom, deželnimi pridelki, sadjem in perutnino

== V CELJU ==

v „Narodnem domu“ in „pri kroni“.

Kupuje po najvišjih cenah vse deželne pridelke, kakor

predivo, suhe gobe, laneno seme, deteljno seme, malisno štopo, orehe, suhe češplje, vsakovrstno žito, sveže hruške, jabolka, fižol itd., sploh vse deželne pridelke in tudi perutnino.

Josip Zabukošek

krojaški mojster, Celje, Glavni trg št. 18.

Velika zaloga narejenih oblek od priprostitih do najfinejših. Vsa naročila po meri se izvršujejo dobro, točno in cenó!

LASTNIK GOSTILNE NA STAREM GRADU, kjer toči najboljša pristna vina in izborna pivo; okusna mrzla jedila vedno na razpolago.

Josip Koštomaj

gostilničar „pri jelenu“
priporoča svojo

dobro vpeljano gostilno.

Mrzla in topla kuhinja * * * *

* * * * vedno na razpolago!

Odlikovan od vis. c. kr. trg. ministrstva.

Martin Stojan ml.

stavbni in umetni mizar v Teharjih pri Celju

prevzame vsa v njegovo stroko spadajoča dela, katera izvrši v najkrajšem času po konkurenčnih cenah. — Priporoča se tudi v izdelovanje šolskih klopi, vsega pisarniškega pohištva, ter vseh v trgovinah potrebnih mizarških izdelkov.

Anton Topolak

trgovec s špecerijskim blagom
v Celju (nasproti Narodnemu domu)

priporoča svojo veliko zalogo vedno svežega blaga po najnižjih cenah. Nadalje priporoča iz svoje zaloge sloviti

konjak grofa R. Kegleviča.

Kupuje in prodaja vse deželne pridelke.

Postrežba točna in solidna.

JOSIP LEON

krojaški mojster
v Celju, Gosposke ulice šte. 9

priporoča cenjenemu občinstvu svojo zalogo vsakovrstnih izgotovljenih oblek. — Izvršujem tudi naročila po meri po najnižjih cenah in najnovejših vzorcih ter se najvljudneje priporočam.

Hitra postrežba! Cene nizke!

Slavnemu občinstvu vljudno naznanjam da sem prevzel

gostilno

v „Narodnem domu“ v Celju

kjer bodem točil vedno sveže, dobro marcno pivo, pristna cena vina ter postregel z najboljšo kuhinjo po nizkih cenah.

ANTON KOŠTOMAJ, gostilničar.